

QUÈ CAL SABER?

TERMES DE BIOLOGIA APROVATS PEL TERMCAT (III)¹

Durant els anys 2002 i 2003, l'activitat normativitzadora del TERMCAT en el camp de la **biologia** va ser especialment intensa, i cal estar-ne satisfets. Continuem ací la llista de termes nous publicats en el DOGC^{2,3} i recollits a la Neoloteca⁴ que vam encetar en el número 153.

citoesquelet⁵ (no **cytosquelet*; angl. *cytoskeleton*) *m.* Xarxa de microtúbuls, microfilaments i filaments intermedis que s'estén pel citoplasma de les cèl·lules eucariotes i que realitza diferents funcions, com ara donar suport mecànic a la cèl·lula, permetre la comunicació entre les diverses parts de la cèl·lula o canalitzar els orgànuls. (Per analogia, *dermatoesquelet*, *exoesquelet*, *neuroesquelet*, etc.)

criofractura (angl. *freeze-fracture*, *freeze-fracturing*) *f.* Tècnica emprada en la visualització de mostres biològiques mitjançant el microscopi electrònic, especialment en estudis de la membrana cel·lular, consistent a congelar l'espècimen amb nitrogen líquid i fracturar-lo amb un micròtom.

criosublimació (angl. *cryo-etching*, *freeze-cleaving*, *freeze-etching*) *f.* Tècnica emprada en la visualització de mostres biològiques mitjançant el microscopi electrònic, especialment en estudis de la membrana cel·lular, consistent a congelar l'espècimen amb nitrogen líquid, fracturar-lo amb un micròtom i sublimar-ne part del gel per veure la zona adjacent al lloc de la fractura.

hèlix superenrotllada (angl. *coiled coil*) *c. nom. f.* Estructura terciària de les proteïnes fibroses, en forma d'helicoides allargada, que s'obté quan dues o més hèlixs alfa s'enrotllen les unes al voltant de les altres.

superenrotllament (angl. *supercoiling*) *m.* Procés per mitjà del qual es forma una superhèlix.

superhèlix (angl. *coiled helix*, *supercoil*, *superhelix*) *f.* Estructura que pot adoptar una molècula de DNA, en què la doble hèlix s'enrotlla sobre si mateixa tot empaquetant-se.

1. Aquesta sèrie de termes sobre biologia aprovats pel TERMCAT inclou també els núm. 153, 154, 167 i 169 de QUÈ CAL SABER?

2. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (en línia), núm. 3846 (19 març 2003), p. 5658-5665.

3. Els termes i les definicions que hi havia en el full original han estat comparats amb els que consten a la Neoloteca en el moment d'actualitzar-lo i, per tal de recollir-los tal com hi apareixen, s'ha suprimit la nota que completava el terme **superenrotllament**, ja que no és a la Neoloteca. Aquesta nota deia «Sovint, per extensió, s'usa també el terme **superenrotllament** com a sinònim de **superhèlix**».

4. TERMCAT. CENTRE DE TERMINOLOGIA, *Neoloteca* (en línia), Barcelona, TERMCAT, 1999 (actual. 3 desembre 2020).

5. El Consell Supervisor va aprovar el terme **cytosquelet* l'any 1994, però no es va arribar a publicar mai al DOGC. A més, la grafia d'aquest mot ha experimentat canvis, l'últim dels quals arran de la publicació de l'ortografia normativa (OIEC), que estableix que «Els mots compostos i prefixats no perden mai la *e* inicial del segon component quan va seguida de *s* + consonant» (OIEC, § 4.3d). La *e* inicial de **esquelet** s'anomena **e epentètica**, perquè no figura en l'ètim original i ha estat afegida a la forma catalana per qüestions d'eufonia (aquest fenomen s'anomena **epèntesi**).